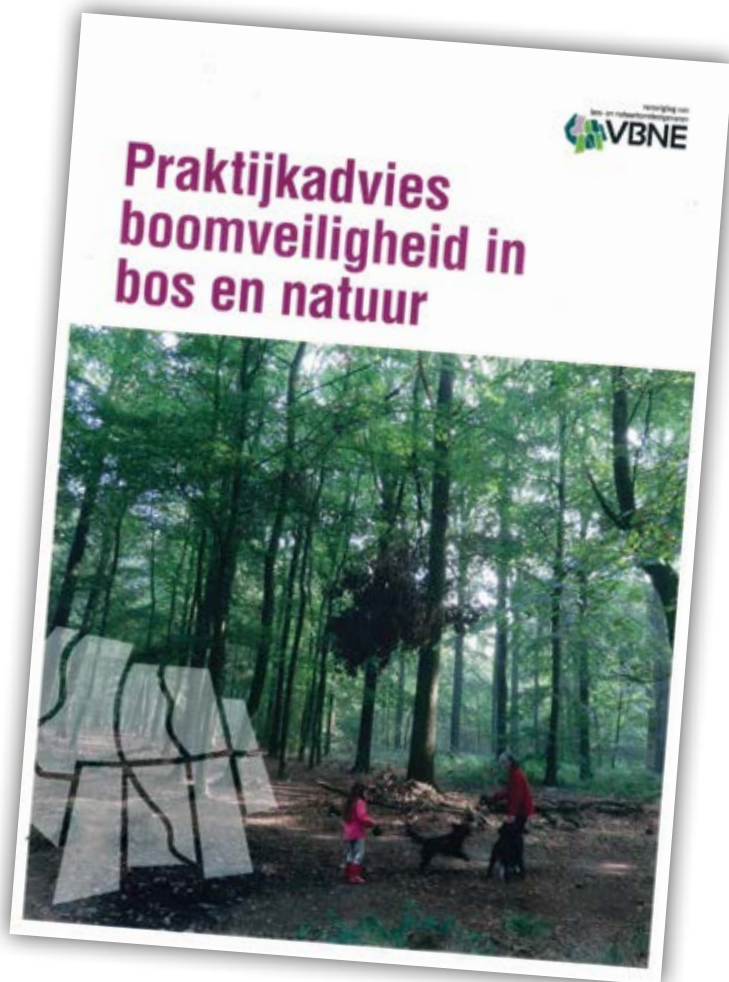

Boomveiligheidscontroles

Mag het ietsjes minder?

ANJA KONING, LOO PLAN

Dode takken boven een wandelpad in het bos verwijderen? Oude beuken op een landgoed standaard jaarlijks controleren? Bomen met spechtengaten, holten en zwammen nader onderzoeken? Het begrip 'zorgplicht' is een eigen leven gaan leiden en veel eigenaren en beheerders van bos- en natuurterreinen worstelen met het toepassen en uitvoeren van de boomveiligheid. Reden voor adviesbureau Loo Plan om in september 2014 een werkgroep op te richten om te komen tot een meer eenduidige en praktische werkwijze omtrent boomveiligheid. Verschillende terreinbeherende organisaties, De Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) en boomjuristen waren in de werkgroep vertegenwoordigd.

Het Praktijkadvies boomveiligheid in bos en natuur, is uitgegeven door de VBNE. Op 6 november 2015 werd het gepresenteerd tijdens een themamiddag van de Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging (KNBV). Voor wie hierin is geïnteresseerd: exemplaren zijn te downloaden of (gratis) aan te vragen via www.vbne.nl. Enkele belangrijke aspecten uit het praktijkadvies worden hieronder toegelicht.

Geen wettelijke zorgplicht

De laatste jaren is het fenomeen VTA-controle, tegenwoordig boomveiligheidscontrole, enorm gegroeid. 'Pas op, u moet voldoen aan de wettelijke zorgplicht', krijgen veel boomeigenaren te horen.

Het is belangrijk om te beseffen dat er geen juridische verplichting is om boomveiligheidscontroles uit te voeren teneinde aan te kunnen tonen dat men geen schuld heeft aan schade die is ontstaan door bijvoorbeeld afgebroken takken of een omvallende boom. 'Zorgplicht' als zodanig staat niet in de wet. Wel kan 'voldoende zorg' een manier zijn om aansprakelijkheid te voorkomen. Boomeigenaren zijn enkel aansprakelijk te stellen op basis van de algemene regels van schuldaansprakelijkheid en er moet dan voldaan worden aan alle vereisten van een 'onrechtmatige daad' in de zin van artikel 162 e.v. van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek. Uit een uitspraak van de Hoge Raad uit 1965 (het zogenoemde Kelderluik-arrest) zijn algemene regels ('Kelderluikcriteria') voortgekomen om de te nemen

Foto 1 en 2
Bepaalde situaties brengen een hoger risico met zich mee.

Foto 3 en 4
Bomen met gebreken zijn aanwezig in bos- en natuurgebieden.

maatregelen om te voorkomen dat een ‘derde’ schade lijdt, te beoordelen:

- Hoe waarschijnlijk is het dat men niet oplettend en voorzichtig is?
- Hoe groot is de kans dat ongevallen of schade ontstaan?
- Hoe ernstig kunnen de gevolgen zijn?
- Hoe bezwaarlijk zijn de te nemen veiligheidsmaatregelen?

Men beoordeelt (risicomanagement) dus vooraf welke maatregelen noodzakelijk kunnen worden geacht, mede gelet op de kosten en uitvoerbaarheid daarvan, en de kans dat een ongeval of schade ontstaat en de mogelijke ernst van de gevolgen.

Visie en stappenplan

Het praktijkadvies is niet alleen toepasbaar op bomen in bos- en natuurgebieden, maar ook in landschappelijke beplantingen en recreatiegebieden. Met het juridisch kader als uitgangspunt geeft het praktijkadvies de visie op

boomveiligheid. Drie kernpunten daarin zijn:

- Groeps- of gebiedsgewijze benadering.
- Veiligheid wordt in de basis geborgd door reguliere beheermaatregelen (zoals dunning).
- Bomen met gebreken zijn aanwezig in bos en natuur. Ze vormen een essentieel onderdeel van de ecosystemen en zijn een geaccepteerd risico.

100% veiligheid bestaat niet

Het praktijkadvies is geen standaardprotocol en geeft ook geen detailuitwerking hoe een eventuele boomveiligheidscontrole moet worden uitgevoerd. Het biedt een stappenplan hoe invulling te geven aan boomveiligheid in bos- en natuurterreinen. Onderdelen van het stappenplan zijn het opstellen van een gebieds- of organisatiespecifiek boomveiligheidsplan, een risico-inventarisatie en de te nemen beheermaatregelen. Optioneel zijn er een quickscan en boomveiligheidscontrole.

Foto 4 t/m 9
Veiligheid wordt in de basis geborgd door reguliere beheermaatregelen.

Je angst durven voelen en je er toch niet door laten leiden

In de zomer van 2015 werden we opgeschrikt doordat er zeven mensen gewond raakten door een afgebroken tak van een kastanjeboom. In de Efteling kwam een omvallende boom terecht op een bootje met bezoekers. Ook na een storm worden we overspoeld door berichten over omvallende bomen en schades. Het houdt ons scherp en maakt ons alert. Maar 100% veiligheid bestaat niet (en vraagt de wet ook niet van ons). We beheren onze bomen op een goede en zorgvuldige wijze waarin het toepassen van onze expertise leidend is, en niet de angst voor schadeclaims.

Dit neemt niet weg dat een boomeigenaar zich ervan bewust moet zijn dat bepaalde situaties een hoger risico met zich meebrengen en dat bepaalde maatregelen nodig zijn. Aan de basis van boomveiligheid staat het in kaart brengen van de risico's in een gebied. Het risico wordt bepaald aan de hand van terrein en inrichting, gebruikersintensiteit en boomeigenschappen.

Daarnaast wordt er in het praktijkadvies aandacht gegeven aan het belang van een goede registratie.

Boomveiligheidscontroles, het kan ietsjes minder

Het praktijkadvies geeft aan dat er best wat minder, of minder frequent, boomveiligheidscontroles plaats kunnen vinden. Goed en zorgvuldig beheer is het uitgangspunt. Een hoger risico betekent niet standaard een jaarlijkse controle en niet al het dode hout of alle bomen met holtes hoeven weg.

'Zorgplicht' als zodanig staat niet in de wet

De uitdaging voor ons, mensen vanuit het vakgebied, is om te streven naar reële veiligheid. Met de focus op (uitwisseling van) vakkennis, vakkundig beheer en een portie gezond verstand. ■